Lietas Nr. 11280057711
Lietvedības Nr. K30-0238-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 2.februārī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa šādā sastāvā
tiesnese A.Moļņika
ar sekretāru A.Dēdeli
piedaloties prokurorei I.Graudiņai
zvērinātam advokātam A.Lezdiņam
atklātā tiesas sēdē Abrenes ielā 3, Rīgā, izskatīja krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas, un

konstatēja

/pers. A/ izdarīja svešas mantas iegūšanu, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanās un ar viltu (krāpšana) un tieši:

/pers. A/ 2011.gadā laikā pēc 16.jūlija, kad portālos „ss.lv" un „Radiotirgus" iepazinās ar /pers. B/ ievietoto sludinājumu par automašīnas pārdošanu, zinot, ka par automašīnu nemaksās, līdz 2011.gada 23.jūlijam vairākas reizes zvanīja /pers. B/, ļaunprātīgi izmantojot /pers. B/ uzticēšanos un radot pārliecību, ka vēlas iegādāties automašīnu un par automašīnu samaksās, kā rezultātā vienojās ar /pers. B/ par automašīnas iegādi. 2011.gada 23.jūlijā Rīgā, Juglas ielā 20, pie Bērnu slimnīcas, /pers. A/ mantkārīgā nolūkā izkrāpt mantu ar viltu, radīja pārliecību, ka samaksās par automašīnu un maldinot /pers. B/, uz savas pases kopijas uzrakstīja, ka naudu par automašīnu-Ls 1500 samaksās līdz 2011.gada 5.augustam, saņēma no /pers. B/ automašīnu Nissan Maxima, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, automašīnas dokumentus, atslēgas un automašīnu izmantoja savām vajadzībām, par to nesamaksājot.

Tādējādi /pers.A/ izkrāpa cietušajam /pers. B/ piederošo mantu-automašīnu Nissan Maxima, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/ Ls 1500 vērtībā, kas saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likuma 3., 6.panta noteikumiem, Padomes 1997.gada 17.jūnija Regulu (EK) Nr.1103/97, konvertējot pēc kursa 1 *euro* = 0,702804 lati sastāda EUR 2134,31.

Ar augstāk minētajām darbībām /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā (redakcijā līdz 2013.gada 1.aprīlim) paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Nopratināts tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ sevi par vainīgu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā neatzina un sniedza liecību, ka nav bijis nodoms izkrāpt mašīnu. Par mašīnu vēlējās samaksāt, bet nav varējis noformēt kredītu. 2011.gada 22. septembrī devās uz Rīgu, lai nokārtotu kredītu, un apmaksātu cietušajam pirkuma summu par auto, bet nebija izziņas par ienākumiem, tāpēc devās atpakaļ uz Limbažiem saņemt izziņu, 23. septembrī saņēma izziņu un vēlējās doties uz Rīgu saņemt kredītu, bet 2011.gada 24.septembrī viņu arestēja un līdz ar to nespēja samaksāt cietušajam. Atzīst tikai faktu, ka avārijā sabojājis mašīnas spārnu un spoguļa plastmasu.

Neraugoties uz to, ka apsūdzētais /pers. A/ savu vainu viņam inkriminētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā neatzina, apsūdzētā vaina ir pierādīta ar šādiem tiesas sēdē pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem: cietušā liecībām un citiem rakstveida pierādījumiem to savstarpējā kopsakarā.

Cietušais/pers. B/ tiesas sēdē liecināja, ka 2011. gada vasarā ielicis sludinājumu interneta portālā www.ss.lv un Latvijas Radio 2, ka pārdod sev piederošo mašīnu Nissan Maxima ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ par summu 1500 Ls, pēc dažām dienām sāka zvanīt dažādi potenciālie pircēji un viens no tiem bija /pers. A/. Spriežot pēc ārējā izskata, nebija pamats apsūdzētajam neuzticēties, ar apsūdzēto satikās pie Bērnu klīniskās slimnīcas Juglas ielā 20, kur arī noslēdza vienošanos, ka /pers. A/ apņemas līdz 2011. gada 5. augustam samaksāt 1500 Ls par auto. Apsūdzētais uzrādīja pasi un apliecināja, ka ir pases īpašnieks, kā arī pats apsūdzētais rakstīja vienošanos un to parakstīja, un uz noslēgtās vienošanās pamata cietušais nodeva apsūdzētajam savu auto Nissan Maxima valdījumā, Vienošanās tika parakstīta 23. jūlijā. Tuvojās 5. augusts, kad apsūdzētajam bija jāsamaksā pirkuma summa, un jāveic auto pārreģistrācija, cietušais sazvanījās ar apsūdzēto, kurš atbildēja, ka priekšnieks vēl nav samaksājis un nolēma pagaidīt vēl pāris dienas, aptuveni nedēļu vēlāk sazvanījās ar apsūdzēto, un apsūdzētais teica, ka ir gatavs samaksāt un pārreģistrēt auto uz sava vārda, bet pēdējā brīdī, apsūdzētais paziņoja, ka priekšnieks naudu nav atvedis un pārrakstīšana šodien nenotiks, tajā pašā dienā pēc tam, kad uzzināja, ka samaksa nenotiks un pārreģistrācija arī, devos uz apsūdzētā dzīves vietu, Limbažu rajonā Viļķenes pagastā, apsūdzētais bija nosaucis patiesu adresi un izdevās apsūdzēto satikt. Konstatēja, ka auto ir sasists pagrieziena lukturis, spārns un piekarināts kaut kāds spogulis, radio aparāts nebija un bija bojāta auto priekšpuse, saprata to, ka auto tajā brīdī nebija kustināms, un līdz ar to centās ar apsūdzēto sazvanīt apsūdzētā priekšnieku, kurš bija parādā apsūdzētajam. Neviens neieradās un naudu par auto nesaņēma. Aptuveni pēc divām dienām saņēma zvanu no apsūdzētā, kurš paziņoja, ka auto ir konfiscējusi policija un auto atrodas Limbažu policijas konfiscēto auto stāvvietā. Saņēmis atļauju konfiscētā auto saņemšanai un saņēma arī rēķinu par stāvvietu, ko arī apmaksāja, tajā pašā brīdī, līdzbraucēju un policijas darbinieku klātbūtnē tika veikta auto apskate pēc kā tika uzskaitīti mašīnai nodarītie bojājumi, kas bija – norauts izpūtējs, sasists spārns un pagrieziena lukturis, norauts aizmugurējais avārijas bremžu lukturis, pazudis rezerves ritenis, bija ievietots nestrādājošs radio aparāts, signalizācijas pults norauta, atslēga bija palikusi, auto nodeva tuvākajā servisā, lai savestu auto braukšanas kārtībā. Kopā nodarītie zaudējumi ir Ls 694,55. Uztur pieteikto morālo kaitējuma kompensāciju , jo pēc visiem notikumiem, visas skaidrošanās ar policiju, radīja stresu, kā arī atstāstot notikumu ģimenei un draugiem, jutās pazemots.

Lietas materiāliem pievienota /pers. A/ pases kopija, uz kuras 2011.gada 23.jūlijā /pers. A/ veicis uzrakstu, ka saņem auto Nissas Maxima no /pers. B/, summa 1500 Ls, ko samaksā 5.augustā š.g. (lietas 20.lapa).

Ar izdruku no Ceļu satiksmes drošība direkcijas datu bāzes apliecināts, ka automašīnas Nissan Maxima, ar reģistrācijas Nr. /TL numurs/īpašnieks ir cietušais /pers. B/ (lietas 30.-31.lapa).

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2013.gada 13.februāra izziņas Nr. 3/401812 redzams, ka no 2008.gada 1.oktobra /pers. A/ saņem valsts invaliditātes pensiju Ls 110,10 mēnesī un piemaksu pie invaliditātes Ls 2,10 (lietas 38.lapa).

Tiesa, izvērtējusi augstākminētos pierādījumus, atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ vaina viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas ir pierādīta.

Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma objekts ir cietušā mantiskās intereses, bet subjekts – ikviena noteiktu vecumu sasniegusi fiziska un pieskaitāma persona.

Nozieguma sastāva subjektīvo pusi veido tiešs nodoms – apzinoties savu darbību kaitīgumu un paredzot zaudējumu nodarīšanu cietušajam, vēlme iedzīvoties no prettiesiski iegūta mantiska labuma.

No objektīvās puses krāpšana izpaužas kā svešas mantas vai tiesību uz šādu mantu iegūšana, ļaunprātīgi izmantojot uzticēšanos vai ar viltu, persona savu mantu vai tiesības uz to nodod labprātīgi, taču tās pamatā ir cietušā maldināšana.

Viltus kā krāpšanas veids raksturīgs ar to, ka vainīgais vai nu paziņo nepatiesas ziņas, vai arī noslēpj faktus, kurus viņam vajadzēja paziņot mantas īpašniekam vai valdītājam.

Objektīvi noziedzīga nodarījuma atbalstīšana var izpausties galvenokārt kā aktīva darbība, bet gadījumā, kad persona nepilda kādu tai uzliktu pienākumu nolūkā veicināt noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. (V.Liholaja, Noziedzīgu nodarījumu kvalifikācija: Likums. Teorija. Prakse Rīga, TNA, 2007,112.-118)

Šajā konkrētajā lietā /pers. A/ ļaunprātīgi izmantojot cietušā uzticēšanos, mantkārīgā nolūkā ar viltu izkrāpa no cietušā automašīnu.

Tiesas izmeklēšanās gaitā pierādīts, ka apsūdzētajam, neskatoties uz liecību tiesas sēdē, ka viņš bija vēlējies automašīnu nopirkt, bet nav varējis noformēt kredītu, bija nodoms ar viltu no cietušā izkrāpt automašīnu. Apsūdzētais ar savu parakstu apliecinājis, ka naudu par automašīnu samaksās 2011.gada 5.augustā, bet apmaksu par auto nav veicis, cietušajam savukārt aizbildinoties, ka priekšnieks nav izmaksājis naudu, kas liecina, ka apsūdzētais bija paredzējis zaudējumu nodarīšanu cietušajam.

Bez tam tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais jau sodīts par analoģisku noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu un proti, ar 2012.gada 9.februāra Valmieras rajona tiesas spriedumu apsūdzētais sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā par automašīnas Crusler Grand Voayger izkrāpšanu (lietas 74.-76.lapa) un 2012.gada 16.-17.aprīlī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā sodīts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, ka paredzēts Krimināllikuma 177.panta otrajā daļā par automašīnas Ford Transit izkrāpšanu (lietas 77.-82.laap).

Līdz ar to apsūdzētā /pers. A/ darbības kvalificētas pareizi pēc Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas (likuma redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013.gada 1.aprīlim).

2012.gada 13.decembra likuma „Grozījumi Krimināllikumā" pārejas noteikumu, kuri stājās spēkā 2013.gada 1.aprīlī, 1.punkts noteic, ka personas, kuras izdarījušas noziedzīgu nodarījumu līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, saucamas pie krimināatbildības saskaņā ar tām Krimināllikuma normām, kuras bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, turklāt ņemot vērā, ka krimināatbildība par noziedzīgu nodarījumu nevar iestāties, ja pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas Krimināllikumā par to netiek paredzēta krimināatbildība.

Ar 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā" attiecībā uz šo soda veidu atstāta negrozīta Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas sankcija, līdz ar to piemērojama Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas norma, kura bija spēkā nodarījuma izdarīšanas laikā.

Nosakot sodu apsūdzētajam tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, apsūdzētā personību, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu, apsūdzētais izdarīja mazāk smagu noziegumu.

Atbildību mīkstinoši apstākļi nav konstatēti.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu par atbildību pastiprinošu apstākli atzīstams tas, ka noziedzīgs nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Attiecībā uz apsūdzētā /pers. A/ personību noskaidrots, ka viņš agrāk sodīts, pēdējo reizi ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 16.-17.aprīļa spriedumu pēc Krimināllikuma 177.panta otrās daļas, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piekto daļu ar brīvības atņemšanu uz 6 (sešiem) gadiem bez mantas konfiskācijas un policijas kontroli uz 1 gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem (lietas 64.-87.lapa), Narkologa uzskaitē neatrodas (lietas 90.lapa). Limbažu psihiatra uzskaitē sastāvējis no 1989.gada oktobra ar dg. organiski personības traucējumi (lietas 90.lapa), ar 2014.gada 19.jūnija Ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu atzīts par pieskaitāmu (lietas 136.-141.lapa). Tiesas sēdē apsūdzētais norādīja, ka ir 2.grupas invalīds, apgādājamo personu nav, šķīries, norādīja, ka ir smags veselības stāvoklis.

Ņemot vērā visus augstākminētos apstākļus, tiesa atzīst, ka apsūdzētajam /pers. A/ nosakāms Krimināllikuma 177.panta pirmās daļas sankcijā paredzētais brīvības atņemšanas sods un ņemot vērā, ka apsūdzētais jau iepriekš sodīts par analoģiska rakstura noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, bet secinājumus par minēto nav izdarījis, līdz ar to cita alternatīva soda piemērošanai nav pamata.

Galīgais sods nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, daļēji saskaitot ar sodu, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 16.-17.aprīļa spriedumu.

Cietušais /pers. B/ pieteicis materiālā kaitējuma kompensāciju Ls 694,55 apmērā, kas atbilst EUR 988,26 un morālo kaitējuma kompensāciju Ls 600, kas atbilst EUR 853,72.

Tiesa, izvērtējusi pierādījumus un lietas faktiskos apstākļus, secina, ka pieteiktā kaitējuma kompensācija ir pamatota un apmierināma.

Tiesa atzīst, ka Kriminālprocesa likuma 22.pantā deklarēts kriminālprocesa pamatprincips par cietušā tiesībām uz kompensāciju par radīto kaitējumu. Minētais pamatprincips atbilst „Eiropas Padomes Direktīvas 2004/80 EK (2004.gada 29.aprīlis) par kompensāciju noziegumos cietušajiem" garam. Kriminālprocesa likuma 22.pantā noteikts, ka personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālās iespējas morālas un materiālas kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmās daļas nosacījumiem kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgu nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu. Tā paša panta otrajā daļā noteikts, ka kompensācija ir krimināltiesisko attiecību noregulējuma elements, ko apsūdzētais samaksā brīvprātīgi vai uz tiesas nolēmuma pamata. Savukārt, Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmās daļas 4.punktā noteikts, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu.

Lemjot jautājumu par cietušajam radītā kaitējuma atlīdzināšanu, ir piemērojami arī Civillikuma 1635.panta noteikumi, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas. Ja neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Tiesa ņem vērā, ka ar iesniegtajiem maksājumu dokumentiem ir pierādīts fakts, ka cietušajam nodarīts mantisks kaitējums par sabojāto automašīnu (lietas 16.-19.lapa, 21.-24.lapa), kuras remonts cietušajam izmaksājis EUR 988,26, kas piedzenams no apsūdzētā par labu cietušajam.

Tiesas ieskatā nepamatoti aizstāvis norādīja uz apstākli, ka cietušais ar Satversmes tiesas spriedumu atbrīvots no pienākuma maksāt par automašīnas atrašanos stāvvietā administratīvajā lietā, jo Satversmes tiesas spriedums „Par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 257. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam" pasludināts jau pēc noziedzīga nodarījuma izdarīšanas 2013.gada 24.oktobrī.

Tiesa atzīst, ka noziedzīgs nodarījums, kas izdarīts pret cietušo neapšaubāmi ir atzīstams par morālu aizskārumu. Līdz ar to tiesa uzskata, par labu cietušajam piedzenams morālais kaitējums EUR 853,72 apmērā,

Tiesa atzīst, ka /pers. A/ piemērojams drošības līdzeklis apcietinājums sprieduma izpildes nodrošināšanai.

Pamatojoties uz augstākminēto un Kriminālprocesa likuma 511., 512., 514.pantu, tiesa

nosprieda

atzīt par vainīgu /pers. A/, personas kods /personas kods/ Krimināllikuma 177.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu un 6 (sešiem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu galīgo sodu noteikt pēc noziedzīgo nodarījumu kopības daļēji saskaitot ar sodu, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2012.gada 16.-17.aprīļa spriedumu un galīgo sodu /pers. A/, personas kods /personas kods/ nosakot brīvības atņemšanu uz 7 (septiņiem) gadiem bez mantas konfiskācijas un policijas kontroli uz vienu gadu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 (diviem) gadiem.

Soda izciešanu skaitīt no 2015.gada 2.februāra.

Soda izciešanas termiņā ieskaitīt daļēji izciestā soda daļu no 2011.gada 24.septembra līdz 2015.gada 2.februārim.

Piemērot /pers.A/ drošības līdzekli - apcietinājumu, un apcietināt viņu šajā lietā tiesas sēžu zālē, atstājot drošības līdzekli apcietinājumu līdz sprieduma stāšanās likumīgā spēkā brīdim.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/ par labu cietušajam /pers. B/ mantiskā kaitējuma kompensāciju 988,26 EUR (deviņi simti astoņdesmit astoņi euro un 26 centi) un morālā kaitējuma kompensāciju 853,72 EUR (astoņi simti piecdesmit trīs euro un 72 centi).

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā 10 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības diena ir 2015.gada 16.februāris.

Tiesnese A.Moļņika